

Købstaden

Anskuelsestavlen fra 1893 viser en tysk købstad, som man forestillede sig, at den så ud i middelalderen i 1400–1500 tallet

Arbejde

En købstad var en større by, der havde visse rettigheder, f.eks. i form af handel i butikker og på torve og ret til at have et antal håndværkere i byen.

Mange mennesker arbejdede som håndværkere i middelalderen. Det inkluderede alt fra skræddere og skomagere til snedkere og murere. Arbejdskraften blev ofte udført af familier, hvor far arbejdede som hovedhåndværker, mens mor og børn hjalp til.

Butikkerne dengang lignede ikke det, som vi kalder butikker i dag. Prøv at kigge godt efter på billedet. Flere steder kan man se små boder, hvor der sælges fra et bord på vejen eller fra en luge i huset.

Når bønderne skulle sælge deres fødevarer, kunne de tage ind på den nærmeste købstads torv for at sælge fødevarerne dér.

Transport

I dag bliver rigtig mange varer transporteret med lastvogne på landevejene. Dengang var vejene lavet af brosten eller grus, og man havde vogne, der blev trukket af heste eller okser. Det var ikke en behagelig rejse. Derfor forsøgte man at transportere så mange varer som muligt via vandløb eller på havet.

Det var altså en fordel for en købstad at ligge ved havet eller en fjord eller et vandløb. Hvis vandløbet løb lige forbi en købmandsgård, kunne man flytte varer fra joller og op i købmandsgården med et hejseværk.

Hvis der løb et vandløb gennem byen, kunne det måske også trække en vandmølle, der kunne male korn til mel, eller vandmøllen kunne trække en sav.

Mad og drikke

Drikkevand fik man fra fælles brønde, hvor man hentede vand hjem til huset i spande.

Madlavningen var primært baseret på grøntsager, som grønkål og tørrede ærter, og korn som rug og byg, der blev lavet til rugbrød, grød og øl.

Derudover spiste folk også fisk og kød, hvis de havde råd til det.

Hjemmet

Man havde ikke komfurer som i dag, men et åbent ildsted, hvor man kunne stege og koge maden over et bål. Ildstedet var også husets eller lejlighedens eneste varmekilde.

Kunstigt lys kom fra tranlamper eller fra tællelys. Begge slags brændte fedtet fra dyr som får eller sæler. Prøv at forestille jer lugten.

I middelalderbyer havde man ikke toiletter i husene. I stedet var der udendørs latin og mødding, hvis indhold blev hentet af "natmanden" og anvendt som gødning på markerne omkring byen.

Skole

Byens børn gik normalt ikke i skole. Der blev undervist i nogle klostre, men undervisningen foregik på latin, og den gik ud på at oplære børn og unge til at være præster. Der blev undervist i religion, læsning, skrivning og regning. Børn i rige familier lærte at læse og skrive.

Anskuelsestavler

Anskuelsestavler blev brugt i skolen fra midten af 1800 tallet til langt op i 1900 tallet. Tavlerne gav læreren en mulighed for at vise billeder af de emner, som der blev fortalt om.

På museets hjemmeside industrimuseet.dk kan I finde info om andre anskuelsestavler. Se under menupunktet "Undervisning" – "Grundskolen".